

Espel, Onderduikerspad 4

QuickScan

JM ecologie b.v., 2022

QuickScan Espel, Onderduikerspad 4

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming

Rapportnummer

R22.047

Status

1.0 (definitief)

Datum

31-03-2022

Opdrachtgever

Rho Adviseurs
Druifstreek 72-C
8911 LH Leeuwarden

Auteur

Corine Bos

Controle

Henri Zomer

Voorpagina

Overzicht plangebied

Te citeren als

Bos, C., 2022. QuickScan Espel, Onderduikerspad 4; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming. Rapport R22.047 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12
8401 CL Gorredijk

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Globale ligging	2
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland	3
1.4	Scope van de QuickScan	4
1.5	Werkwijze	5
2	Beschrijving locatie en ingreep	6
2.1	Locatie.....	6
2.2	Ingreep.....	8
3	Resultaten veldbezoek en bureaustudie	9
3.1	Vogels.....	9
3.2	Vleermuizen	10
3.3	Overige zoogdieren.....	11
3.4	Amfibieën.....	13
3.5	Overige fauna.....	13
3.6	Vaatplanten	13
4	Effecten en gevolgen.....	14
4.1	Overzicht beschermde soorten.....	14
4.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	14
5	Mitigerende maatregelen	16
5.1	Algemene broedvogels; mitigatie	16
5.2	Vleermuizen; mitigatie.....	17
6	Conclusie.....	18
	Geraadpleegde bronnen.....	19

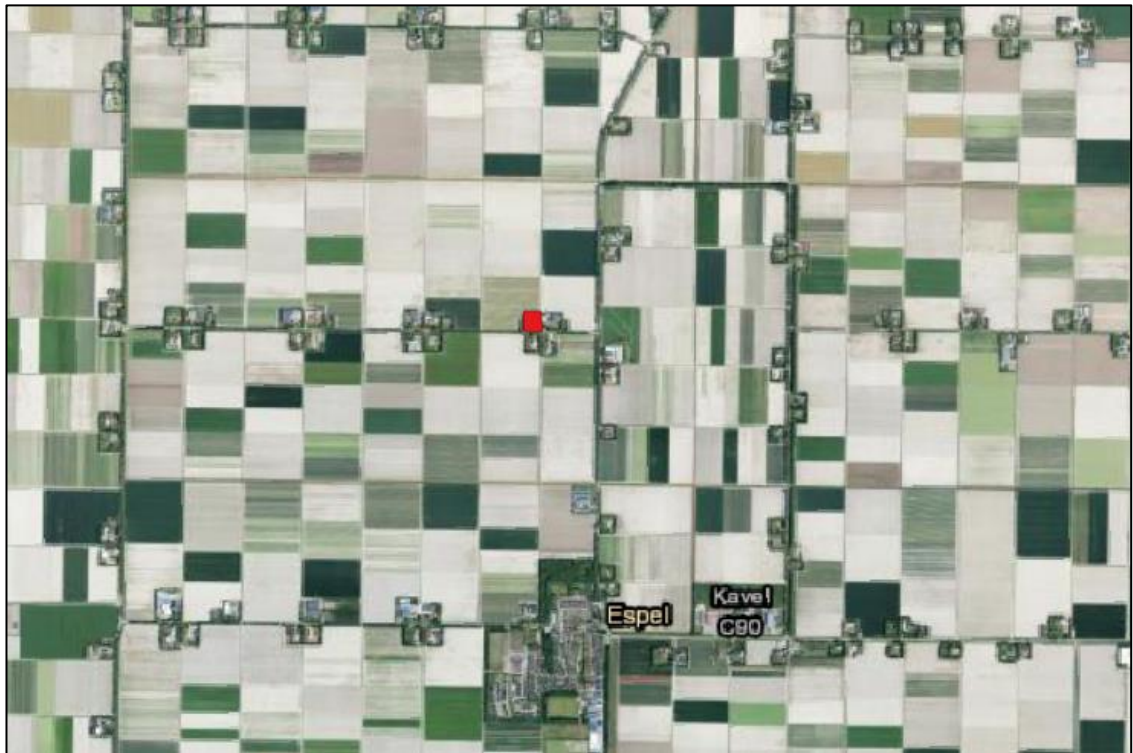
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Rho Adviseurs heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd in Espel, gemeente Noordoostpolder, provincie Flevoland. De opdrachtgever is voornemens om een kapschuur op het erf te slopen en een klein woonhuis te realiseren op dezelfde locatie. De QuickScan is uitgevoerd om eventuele strijdigheden van de beoogde werkzaamheden en de toekomstige situatie met de Wet natuurbescherming (Wnb) op te sporen.

1.2 Globale ligging

Het plangebied is gelegen ten noorden van het dorp Espel. Espel ligt ten westen van Emmeloord en ten zuiden van Lemmer. Het plangebied is gelegen langs de provinciale weg, de N712 van Lemmer naar Urk. De omgeving bestaat uit woonhuizen, agrarische percelen en een aantal sloten en bomen. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1. Globale ligging van het plangebied (rood vlak) (Bron achtergrond: Esri).

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt er voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012". Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Overijssel, Flevoland en Limburg geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden.

Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen een of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande bestemmingswijziging/planvoornemen, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Er wordt in deze QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland en overige provinciaal beschermde gebieden) en bescherming Houtopstanden.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de invoer van de geplande verandering in het bestemmingsbesluit meerdere jaren wordt, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlanten en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecooloog Corine Bos van JM ecologie b.v. op 29 maart 2022. Het bezoek is uitgevoerd van 09:30 tot 10:00 uur, bij 8°C en 1 Bft, op een bewolkte, droge dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Maatregel(en) en effecten

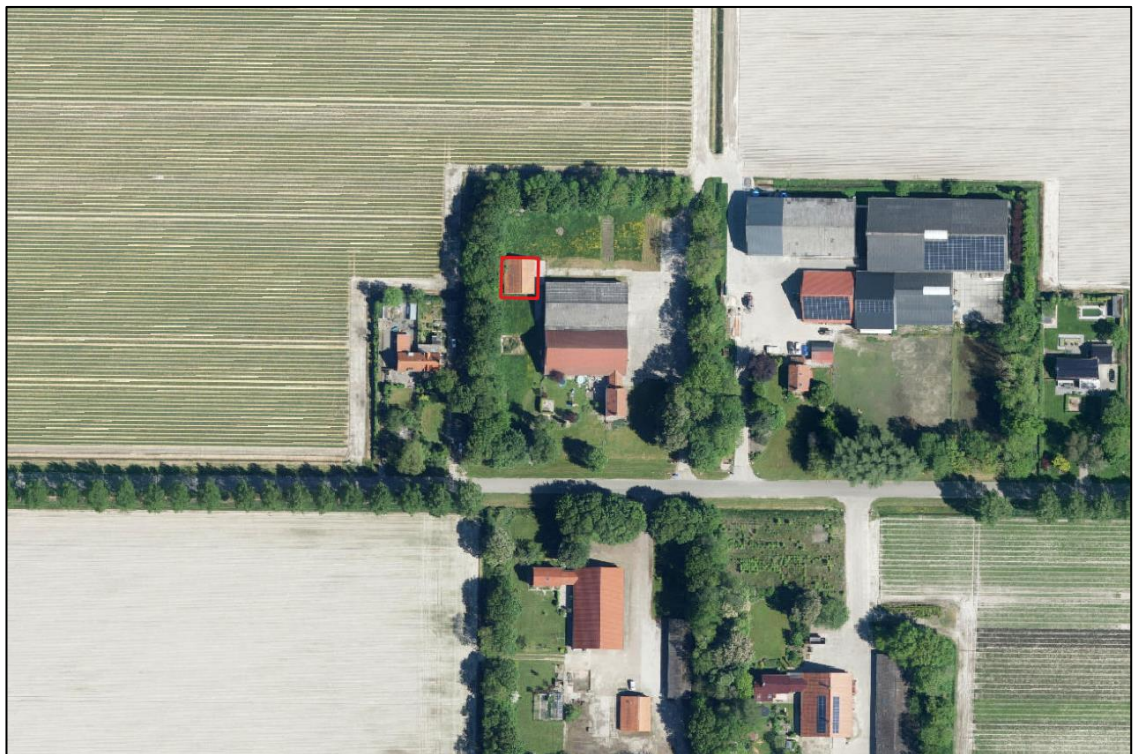
De derde stap is de beschrijving van de geplande maatregelen en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de wijziging conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied is gelegen ten noorden van het dorp Espel in de gemeente Noordoostpolder, provincie Flevoland. Het plangebied wordt omsloten door agrarische percelen, een aantal woonhuizen, schuren en een aantal watergangen en bomen. De brede omgeving bestaat uit woonhuizen, agrarische percelen, boerderijen en watergangen.

Het plangebied zelf betreft een kapschuur die momenteel voornamelijk dienst doet als opslagruimte voor hout en een auto. De voorzijde van de schuur is open en kan niet worden afgesloten. Het dak van de schuur heeft een punt en bestaat uit enkellaags dakpannen, waaronder grotendeels geen isolatie meer aanwezig is. Een klein deel van het dak heeft nog een laag houtwolcementen betonplaten. Aan de voorzijde is een dakgoot aanwezig, die al deels kapot is. De opbouw van de schuur bestaat verder uit houten balken en de vloer is van beton. Aan de voorzijde staan tevens nog twee ijzeren palen ter versteviging. In het dak zijn enkele kleine ramen aanwezig. De achterzijde van de schuur bestaat uit betonnen blokken en bakstenen met drie lage houten deuren en beide zijkanten van de schuur bestaan uit enkellaags bakstenen. Aan beide zijden van de schuur is een deur met een raam aanwezig, welke geen glas meer bevatten. In de schuur zijn enkele stapels hardhout, pallets en houten balken aanwezig. Aan de noord- en westzijde van de schuur staat een rij bomen met een kleine watergang. Tevens is er een grasveld aanwezig. De zuidzijde van de schuur ligt aan een grasveld. Ten oosten van de kapschuur staan twee grote schuren op het erf. Aan de zuidzijde van deze grote schuren is een woonhuis aanwezig. Op het erf zijn verder stapels met takken aanwezig.

Afbeelding 2.1. Begrenzing van het plangebied (rood kader) (Bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 2.2. Binnenzijde schuur.

Afbeelding 2.3. Binnenzijde schuur.

Afbeelding 2.4. Binnenzijde dak van de schuur.

Afbeelding 2.5. Noordzijde van de schuur.

Afbeelding 2.6. Achterzijde van de schuur.

Afbeelding 2.7. Bomenrij achter de schuur.

Afbeelding 2.8. Watergang ten westen van de schuur.

Afbeelding 2.9. Grasveld ten zuiden van schuur.

Afbeelding 2.10. Takkenstapel op erf.

Afbeelding 2.11. Grote schuren en woonhuis op erf.

2.2 Ingreep

De opdrachtgever is voornemens schuur te slopen en vervolgens een woning te realiseren. Deze woning zal ongeveer 10 bij 11 meter groot worden en bestaan tot uit twee verdiepingen hebben. Op de begane grond zal een woonkamer met keuken, badkamer en twee slaapkamers gerealiseerd worden. En op de eerste verdieping zal een vide komen. De buitenzijde van de woning zal deels bestaan uit grote glazen wanden met een opbouw van bakstenen, grijze gevelplaten en hout. Het dak zal in een punt lopen en waarschijnlijk bedekt worden met gevelplaten. Ten behoeve van de werkzaamheden worden verder geen bomen of watergangen aangetast.

Afbeelding 2.12. Nieuwe situatie buitenzijde (Bron: K4 Architecten).

3 Resultaten veldbezoek en bureaustudie

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

Gedurende het terreinbezoek is een zone rondom het plangebied bezocht om de aanwezige natuurwaarden te inventariseren. Deze zone wordt gehanteerd, omdat werkzaamheden die plaatsvinden binnen het plangebied effecten kunnen hebben op de omgeving. Deze zone wordt door de ter zake kundige ecooloog tijdens het terreinbezoek bepaald.

3.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 11 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd in de Provincie Flevoland. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 tot en met 4 in de 'Wijziging Beleidsregels Wet Natuurbescherming Flevoland Lijst jaarrond beschermde nesten van vogels' welke is vastgesteld in 2017 en laatst gewijzigd in 2021. Naast de jaarrond beschermde nesten van categorie 1 tot en met 4 zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Vogels met jaarrond beschermde nesten categorie 1 tot en met 5 zijn vermeld in tabel 3.1.

Tabel 3.1. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Flevoland.

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boerenwaluw	3	Blauwe reiger	5b	Oeverwaluw	5b
Bosuil	4	Boomvalk	5a	Ooievaar ¹	5a
Gierzwaluw	2	Buizerd	5a	Raaf	5a
Grote gele kwikstaart	3	Draaihals	5b	Rode wouw	5a
Huismus	2	Groene specht	5b	Sperwer	5a
Kerkuil ²	1	Grote bonte specht	5b	Spreeuw	5b
Ransuil	4	Havik	5a	Tapuit	5b
Roek	2	Huiswaluw	5b	Wespendief	5a
Slechtvalk	3	IJsvogel	5b	Zeearend	5a
Steenuil	1	Kleine bonte specht	5b	Zwarte specht	5b
Torenvalk	3	Middelste bonte specht	5b	Zwarte wouw	5a
		Oehoe	5a		

1) Wanneer een ooievaarsnest in een hoogspanningsmast vanwege werkzaamheden moet worden weggehaald of verplaatst, dan kan dat buiten de periode dat er eieren/jongen aanwezig zijn, zonder ontheffing. Er dient na uitvoering van de werkzaamheden een gelijk aantal vervangende nesten in de hoogspanningsmast te worden aangeboden binnen hetzelfde territorium.

2) In het geval dat een kerkuilenkast binnen een erf wordt verplaatst buiten de periode dat er jongen aanwezig zijn, dan hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd, mits onder begeleiding van een deskundige.

Jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar jaarrond beschermde nesten in en binnen de verstoringszone van het plangebied. Er zijn in de te verbouwen schuur geen geschikte nestlocaties voor huismus en gierzwaluw, omdat het dak bestaat uit dakpannen zonder dakbeschot. Er zijn in de schuur en de overige gebouwen op het erf geen nesten aangetroffen van boerenwaluw, waardoor nesten van deze soort uitgesloten kunnen worden. De bomen in de bomenrij langs het plangebied zijn gecontroleerd op holtes en boomnesten, deze zijn niet aangetroffen. In een straal van 75 meter rond het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten of geschikte holten waargenomen in bomen, waardoor nesten van bosuil, ransuil, roek, slechtvalk en torenvalk uitgesloten kunnen worden. Tevens is er geen geschikt broedhabitat voor de grote gele kwikstaart aanwezig vanwege de afwezigheid van een grotere, stromende watergang.

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar sporen van uilen in de vorm van krijtstrepen en braakballen, deze zijn niet aangetroffen waardoor de aanwezigheid van de kerkuil en steenuil ook uitgesloten kan worden.

Het woonhuis op het erf en andere huizen in de nabije omgeving kunnen een geschikte broedlocatie zijn voor huismussen en gierzwaluwen. Onder de dakpannen van het woonhuis is ruimte waar huismus en/of gierzwaluw een nestlocatie kan hebben. De huizen in de nabije omgeving kunnen ook een geschikte nestlocatie bieden voor huismus en gierzwaluw.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw staan beschreven in paragraaf 4.2.

Mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

Uit de bureaustudie zijn diverse soorten vogels met een categorie 5 beschermd nest naar voren gekomen. Een aantal van deze vogels, zijnde de huiszwaluw en spreeuw, kunnen tot broeden komen in de directe omgeving van het plangebied. Echter is rond het plangebied voldoende alternatief broedhabitat aanwezig. Er is daarom geen sprake van zwaarwegende ecologische redenen die de jaarronde bescherming van deze mogelijk aanwezige nesten rechtvaardigen. Deze soorten worden derhalve behandeld onder 'algemene broedvogels'.

Algemene broedvogels

Er is binnen het plangebied geschikt habitat aanwezig voor diverse soorten algemene broedvogels. In de bomen langs het plangebied kunnen soorten als houtduif, merel en vink tot broeden komen, in de watergang diverse watervogels zoals wilde eend en meerkoet en in de omliggende boerderijen en woningen kunnen soorten als huiszwaluw en spreeuw tot broeden komen.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foerageergebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden.

Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

In het plangebied is gezocht naar potentiële verblijfsplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen, zoals de gewone dwergvleermuis of laatvlieger die de schuur kunnen gebruiken als kraam-, zomer- of paarverblijfsplaats. Er zijn geen potentiële verblijfsplaatsen aangetroffen binnen het plangebied. Het dak bestaat uit dakpannen met op een klein deel houtcementen plafondplaten aan de binnenzijde. Dit biedt geen geschikte verblijfsplaatsen voor vleermuizen, omdat er nergens ruimte is om ergens tussen te kruipen. Er is hier geen vrije aanvliegroute door de dakgoot aan onderzijde van het dak en aan de achterzijde van de schuur zijn geen spleten en kieren, waar vleermuizen tussen de dakpannen en de plafondplaten kunnen komen. Tevens is de schuur open en niet verwarmd, waardoor dit geen geschikte verblijfsplaatsen voor vleermuizen biedt. Ook is er geen spouwmuur aanwezig waar vleermuizen kunnen zitten. In de schuur is gezocht naar vleermuismest, dit is niet aangetroffen.

De aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen binnen het plangebied kan daarmee uitgesloten worden. Er zijn geen geschikte holten in bomen om het plangebied aangetroffen. De aanwezigheid van boombewonende vleermuissoorten kan hiermee uitgesloten worden.

Er zijn buiten het plangebied, binnen de verstoringszone, wel potentiële geschikte verblijfsplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen. Het woonhuis heeft een dakpannen dak, waaronder vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger een kraam-, paar-, of zomerverblijfplaats en de ruige dwergvleermuis een paar- of zomerverblijfplaats kunnen hebben. De huizen in de omgeving zijn potentieel ook geschikt voor kraam-, paar-, en zomerverblijfplaatsen van vleermuizen. De aanwezigheid van vleermuizen binnen de verstoringszone kan dus niet uitgesloten worden.

Consequenties van de ingreep op potentiële vleermuisverblijfsplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten staan beschreven in paragraaf 4.2.

Vliegroutes

In en rond het plangebied zijn diverse lijnvormige elementen die dienst kunnen doen als vliegrouteondersteuning voor vleermuizen. Zo kunnen de bomenrijen langs de weg het Onderduikerspad en de N712 (Westeringweg) dienen als vliegrouteondersteuning voor vleermuizen. Er zijn geen andere bomenrijen in de omgeving, waardoor deze bomenrijen mogelijk gebruikt worden als essentiële vliegrouteondersteuning door vleermuizen.

Consequenties van de ingreep op mogelijk essentiële vliegroutes van vleermuizen staan beschreven in paragraaf 4.2.

Foerageergebied

De omgeving van het plangebied is geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Aangezien er in de omgeving van het plangebied genoeg minstens even geschikt foerageergebied aanwezig is, wordt het plangebied niet als essentieel foerageergebied beschouwd.

3.3 Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied verschillende waarnemingen bekend zijn van beschermde zoogdieren. Het gaat hier om de steenmarter, otter, bunzing en wezel. Naast de bekende beschermde soorten kunnen in de omgeving van het plangebied andere nog niet aangetroffen beschermde soorten aanwezig zijn, zoals de hermelijn.

Steenmarter

De steenmarter is een typische cultuurvolger. Binnen het territorium heeft de soort soms wel tientallen rustplaatsen. Rustplaatsen kunnen zich op veel plaatsen bevinden, zowel in bebouwd gebied alsook in het buitengebied. Verblijfplaatsen of nesten bevinden zich bijvoorbeeld in holtes of in opening tussen platen en stenen (Zoogdiervereniging, z.d.). In de schuur en op het erf liggen stapels hout en stenen, echter zijn deze te klein en te open voor de steenmarter om een verblijfplaats te hebben. Mogelijk gebruikt de steenmarter de omgeving van het plangebied als foerageergebied. Er is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig, waardoor de aanwezigheid van essentieel foerageergebied en verblijfplaatsen van de steenmarter uitgesloten kunnen worden.

Otter

De otter is een sterk watergebonden zoogdier. Otters leven in oeverzones die liggen in gebieden met voldoende dekking en rust (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn twee waarnemingen van de otter bekend in een watergang ten noorden van het plangebied. De dichtstbijzijnde waarneming is gedaan op ruim 1 kilometer afstand van het plangebied. Rond het plangebied zijn geen geschikte watergangen aanwezig voor de otter en door de woonhuizen in de omgeving zijn deze ook niet geschikt voor eventuele otterverblijfplaatsen. Het plangebied bevat hierdoor geen geschikt habitat, waardoor de aanwezigheid van otter kan worden uitgesloten.

Wezel, bunzing en hermelijn

De wezel, bunzing en hermelijn leven in allerlei habitats, van open plekken tot in bossen. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn en dat er voldoende prooidieren in de vorm van (woel)muizen te vinden zijn. Verblijfplaatsen bevinden zich op plaatsen met voldoende dekking, zoals in bosschages, takkenbulten en in holen van muizen, ratten, konijnen, mollen, dassen en vossen (Zoogdiervereniging, z.d.). Binnen een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied is één waarneming bekend van een wezel. De bunzing is op 2,6 kilometer waargenomen en de hermelijn is in de gehele Noordoostpolder de afgelopen vijf jaar niet waargenomen. Aanwezigheid van de hermelijn kan hierdoor worden uitgesloten. Er is binnen het plangebied gezocht naar sporen van de wezel en bunzing, deze zijn niet aangetroffen. De takkenhopen zijn te klein om als verblijfplaats voor de wezel en bunzing te dienen. De omgeving is wel geschikt als foerageergebied voor de wezel en bunzing. Er is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig, waardoor de aanwezigheid van essentieel foerageergebied en verblijfplaatsen van de wezel en bunzing in en rond het plangebied kan worden uitgesloten.

3.4 Amfibieën

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied, waarnemingen bekend zijn van één beschermde amfibieënsoort; de rugstreeppad. Aanwezigheid van overige beschermde amfibieënsoorten kan op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreidingsgegevens worden uitgesloten.

Rugstreeppad

De Noordoostpolder staat bekend om de grote hoeveelheid rugstreeppadden. De soort plant zich hier voornamelijk voort in perceelsloten in het akkerbouwgebied, in plas-dras situaties en in poelen. Als landhabitat worden voornamelijk terreinen rondom loodsen, schuren en boerenerven gebruikt of schaars begroeide, goed vergraafbare bodems en opgeworpen bulten (RAVON, z.d.). De watergangen rond het plangebied kunnen mogelijk geschikt zijn voor de rugstreeppad als voortplantingswater. Het perceel ten westen van het plangebied bevat goed vergraafbare grond, waardoor dit gebruikt kan worden door de rugstreeppad als landhabitat. De directe omgeving van het plangebied bestaat uit een dichte grasmat, welke ongeschikt is als landhabitat voor de rugstreeppad. Mogelijk bevindt zich dus wel essentieel voortplantingswater en landhabitat in de omgeving van het plangebied. Aanwezigheid van rugstreeppad kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de rugstreeppad staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.5 Overige fauna

Overige beschermde diersoorten zoals dagvlinders, libellen, reptielen, vissen, kreeftachtigen en weekdieren zijn niet bekend in de omgeving van het plangebied en worden ook niet verwacht op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreidingsgegevens.

3.6 Vaatplanten

De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied of in het heuvelland van Zuid Limburg. Gezien de aanwezige habitats binnen het plangebied in combinatie met de bekende huidige verspreiding van beschermde plantensoorten, kan uitgesloten worden dat deze soorten aanwezig zijn binnen het plangebied.

4 Effecten en gevolgen

4.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Onderstaand wordt gebruik gemaakt van de term “verstoringszone”. Deze term heeft betrekking tot de invloedssfeer welke is bepaald op de verwachte maximale verstoring die de onderhavige werkzaamheden mogelijk hebben op aanwezige natuurwaarden. Hierbij is rekening gehouden met tussenliggende elementen, visuele verstoring, verstoring door geluid, en verstoring door trillingen. De verstoringszone is per mogelijk aanwezige soort op basis van expert judgement bepaald aan de hand van deze versturende effecten en omgevingselementen, alsmede de gevoeligheid van de betreffende soort op basis van ecologie.

Tabel 4.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Jaarrond beschermde broedvogels	Huismus en gierzwaluw	3.1	Potentieel
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Potentieel
Vleermuizen	Verblijfsplaatsen van gebouwbewonende soorten en essentiële vliegroutes	3.5	Potentieel
Amfibieën	Rugstreeppad	3.5	Potentieel

4.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Jaarrond beschermde nesten

In de woonhuizen rondom het plangebied broeden mogelijk huismussen en gierzwaluwen. De woonhuizen rondom zullen niet aangetast worden. Wanneer werkzaamheden in de buurt van in gebruik zijnde nesten worden uitgevoerd, heeft dit mogelijk een versturende werking op de broedende vogels. Echter zijn deze soorten tegenwoordig dusdanig gewend aan een urbane en humane omgeving dat wordt verwacht dat de bouwwerkzaamheden geen significant effect zullen hebben op het broedsucces. Daarom hoeven geen vervolgstappen in acht te worden genomen voor wat betreft deze soorten

Algemene broedvogels

In het plangebied en binnen de verstoringzone hiervan kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer werkzaamheden in de buurt van in gebruik zijnde nesten worden uitgevoerd, heeft dit mogelijk een versturende werking op de broedende vogels. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuizen

Onder het dak van het woonhuis naast het plangebied en de huizen in de omgeving bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Tevens kunnen de bomenrijen langs de weg Onderduikerspad en de N712 dienst doen als essentiële vliegrouteondersteuning. De werkzaamheden kunnen een verstrend effect hebben op mogelijk verblijfplaatsen in de woningen rondom het plangebied en vliegroutes langs het plangebied. Indien 's avonds of 's nachts wordt gewerkt gedurende de actieve periode voor vleermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober), kan er lichtverstoring door het gebruik van bouwverlichting optreden. Hierdoor kunnen mogelijk aanwezige vleermuizen gedesoriënteerd raken. Ten gevolge daarvan kan het functioneren verminderen van de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen en vliegroutes. Dergelijke effecten zijn in strijd met de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Rugstreeppad

De watergang ten westen van het plangebied kan mogelijk dienen als essentieel voortplantingswater voor de rugstreeppad. Tevens kan het perceel ten westen van het plangebied gebruikt worden als landhabitat vanwege de vergraafbare grond. Deze watergang en naastgelegen perceel worden niet aangetast door de voorgenomen werkzaamheden. De directe omgeving van het plangebied is ongeschikt als landhabitat voor de rugstreeppad. Er zijn dus geen negatieve effecten op de rugstreeppad en er hoeven geen vervolgstappen in acht te worden genomen.

5 Mitigerende maatregelen

In dit hoofdstuk worden de vervolgmaatregelen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgmaatregel kan bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgmaatregel kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een lijst met mitigerende maatregelen staan aangegeven, waarbij de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing. Indien de ingreep zonder enig nader onderzoek, mitigatie of ontheffingsaanvraag uitgevoerd kan worden, wordt dat in dit hoofdstuk vermeld.

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Potentieel	Mitigatie
Vleermuizen	Gebouwbewonende soorten en essentiële vliegroutes	3.5	Potentieel	Mitigatie

5.1 Algemene broedvogels; mitigatie

De omgeving van het projectgebied is geschikt voor diverse algemene broedvogelsoorten. In bomen kunnen diverse zangvogels tot broeden komen en in de watergangen kunnen diverse watervogels tot broeden komen. Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringszone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Indien de werkzaamheden toch starten aan het begin van het broedseizoen, dan dienen broedgevallen binnen het plan- en verstoringsgebied van de werkzaamheden voorkomen te worden. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door ruim voor het vogelbroedseizoen het gebied te ontdoen van geschikte nestgelegenheden. Dit kan op verschillende manieren.

- Door het plaatsen van vlaggetjes of roofvogel-vliegers langs de watergangen en fluitlint in de bomen worden zangvogels en watervogels geweerd uit het gebied;
- Door het van tevoren verwijderen van bomen binnen het plangebied is er geen nestgelegenheid meer voor diverse soorten zangvogels;
- Door het maaien van vegetatie rond de watergangen is er geen geschikte nestgelegenheid meer voor diverse soorten watervogels.

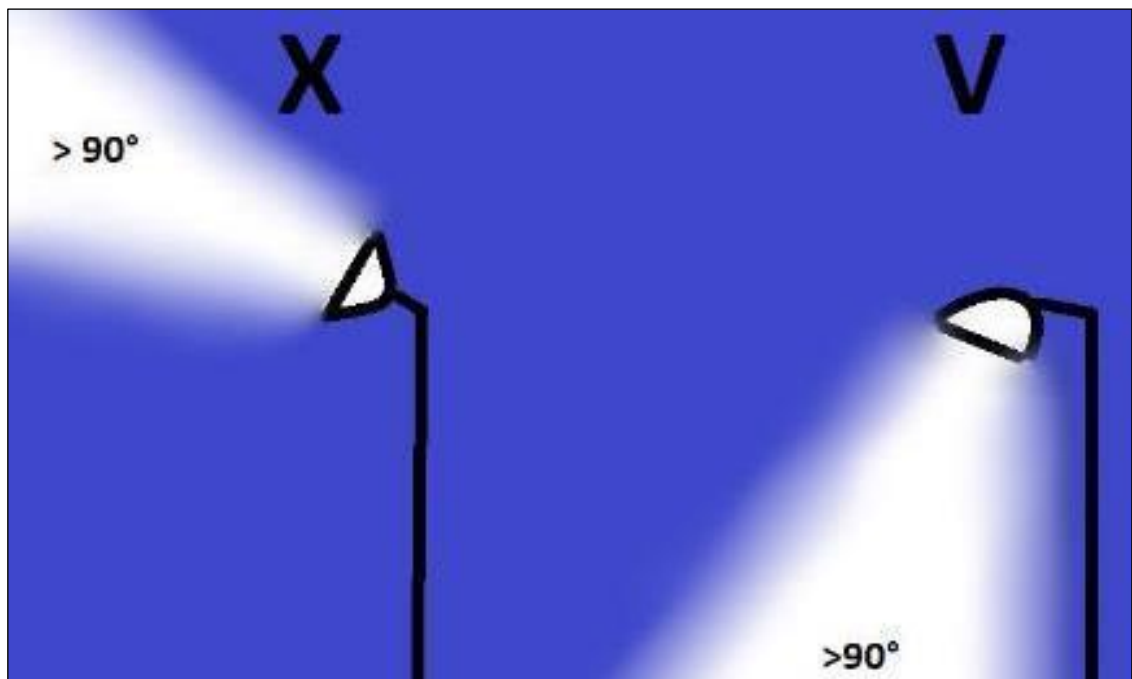
Het functioneren van de preventieve maatregelen dient gecontroleerd te worden vanaf de plaatsing totdat de werkzaamheden zijn afgerond. Tevens mogen de genoemde maatregelen niet in strijd zijn met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming voor wat betreft andere beschermde soorten en/of gebieden of het beleid van de NNN.

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen, dient het plan- en verstoringsgebied eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het projectgebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

5.2 Vleermuizen; mitigatie

Indien 's avonds of 's nachts wordt gewerkt gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober), kan er lichtverstoring door het gebruik van bouwverlichting optreden. Hierdoor kunnen mogelijk aanwezige vleermuizen gedesoriënteerd raken. Ten gevolge daarvan kan het functioneren verminderen van de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen in de woningen rondom het plangebied en mogelijk aanwezige vliegroutes langs de bomenrijen. Een dergelijk effect is in strijd met de Wet natuurbescherming. Om effecten van lichtuitstraling te voorkomen wordt geadviseerd om eventueel te gebruiken verlichting weg te draaien van de omliggende bebouwing en bomenrijen. Dit is zeker noodzakelijk in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonopkomst) gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober). Dit houdt in dat de verlichting naar beneden gericht dient te zijn op de werkzaamheden zodat er geen licht naar de omgeving kan uitstralen. In onderstaande figuur (figuur 5.1) is een dergelijke werkwijze schematisch weergegeven. De V in de tekening geeft weer hoe de lichtuitstraling naar de omgeving zoveel mogelijk kan worden beperkt kan worden. In de situatie met een X is er sprake van significante lichtuitstraling naar de omgeving waardoor een mogelijk effect op verblijven van vleermuizen niet is uit te sluiten. Bij voorkeur wordt er bij het plaatsen van een licht gekozen voor amberkleurige verlichting.

Bij de realisatie van nieuwbouw wordt geadviseerd om natuurinclusief te bouwen. Natuurinclusief bouwen is een vorm van duurzaam bouwen, waarbij er meer plek voor verschillende diersoorten gerealiseerd wordt. Hierbij kan worden gedacht aan het aanbrengen van inbouwkasten in de muur of speciale dakpannen voor huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen.

Figuur 5.1 Voorbeeld van toepassing bouwverlichting bij. X= verlichting veroorzaakt uitstraling naar omgeving, V= verlichting veroorzaakt geen uitstraling richting de omgeving.

6 Conclusie

In opdracht van Rho Adviseurs heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd aan het Onderduikerspad 4 in Espel, gemeente Noordoostpolder, provincie Flevoland. De opdrachtgever is voornemens om een kapschuurgang te slopen en een woning te realiseren. De QuickScan is uitgevoerd om eventuele strijdigheden van de beoogde werkzaamheden en de toekomstige situatie met de Wet natuurbescherming (Wnb) op te sporen.

Uit de QuickScan is gebleken dat er mogelijk jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw, algemene broedvogels, verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen en voortplantingswater en landhabitat voor de rugstreeppad binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. Om overtredingen op de Wet natuurbescherming te voorkomen, dienen voor algemene broedvogels en verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen enkele mitigerende maatregelen genomen te worden. Voor algemene broedvogels heeft het de voorkeur om buiten het vogelbroedseizoen te werken. Indien toch gestart wordt met de werkzaamheden aan het begin van het vogelbroedseizoen, dan dient het plangebied ruim voor aanvang van het broedseizoen preventief ongeschikt gemaakt te worden. Indien gestart wordt te midden van het vogelbroedseizoen, dient er eerst een controle plaats te vinden door een ter zake kundige ecoloog.

Voor vleermuizen die mogelijk een verblijfplaats in omliggende woningen hebben en een potentiële vliegroute, dient er verstoring door bouwverlichting voorkomen te worden.

Voor mogelijk aanwezige jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw zijn geen vervolgstappen nodig, aangezien deze mogelijke nestlocaties niet worden aangetast en deze soorten gewend zijn aan verstoring door menselijke activiteiten. Voor rugstreeppad zijn tevens geen maatregelen nodig, aangezien de watergang en het in de omgeving aanwezige geschikte landhabitat niet wordt aangetast.

Gorredijk, maart 2022
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 29 maart 2022.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdierverseniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- RAVON (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>
- Zoogdierverseniging (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten>